

DATO
27. maj 2026

Baggrund

På Kommunalbestyrelsens møde den 17. december 2025 blev et initiativretsforslag med overskriften 'Forslag om bredere rekruttering af valgtilforordnede i Kalundborg Kommune' behandlet.

Kommunalbestyrelsen besluttede på mødet, at sagen skulle indgå i materialet til planseminaret i marts 2026. I forlængelse af planseminaret besluttede økonomiudvalget den 22. april 2026 følgende:

"Der fremlægges til Budgetseminaret et forslag til, hvordan rekrutteringen af valgtilforordnede kan styrkes. De økonomiske og ressourcemæssige konsekvenser belyses."

Nuværende praksis

I Kalundborg Kommune rekrutteres valgtilforordnede i dag via de politiske partier. Partierne bedes om at stille med et antal tilforordnede, som opgøres efter partiernes størrelse i kommunalbestyrelsen. Partierne må stille med de repræsentanter, som de måtte ønske. Der er ikke krav om partimedlemskab eller lignende.

Det har ved flere valg ikke lykkedes for alle partier at stille med det efterspurgte antal tilforordnede. Det er dog lykkedes at få det nødvendige antal tilforordnede ved, at andre partier har stillet med flere, end deres størrelse berettigede til.

I dag er praksis, at alle valgtilforordnede bedes om at møde en time før valgstederne åbner, og alle tilforordnede deltager hele dagen, dvs. til optællingen af stemmer er afsluttet i løbet af aftenen/natten. De tilforordnede modtager for denne indsats to mødediæter. En mødediæt var ved folketingsvalget i 2026 på 460 kr. De valgtilforordnede modtog dermed honorar på 920 kr.

I forbindelse evalueringer og anden feedback fra de seneste valg og folkeafstemninger har det været påpeget, at der er tale om meget lange dage for de valgtilforordnede. Det har for nogle den konsekvens, at de fravælger at være valgtilforordnet, fordi kræfterne ikke slår til. Andre fravælger at påtage sig rollen som valgtilforordnet, da det ikke er foreneligt med en almindelig arbejdsdag. Dermed svækkes partiernes muligheder for at stille med det nødvendige antal tilforordnede.

Kontakt

Sagsansvarlig:
Anne Øster Hjortshøj
Organisationsstaben
Telefon, direkte: 59 53 46 31

Kalundborg Kommune
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

Modeller i andre kommuner

Som partierne bag initiativretsforlaget har påpeget, så har flere andre kommuner afprøvet forskellige modeller for rekruttering af valgtilforordnede.

Administrationen har kontaktet 8 andre kommuner (Odsherred, Slagelse, Holbæk, Ringsted, Roskilde, Frederikssund, Frederiksberg og Odense Kommuner). Alle 8 kommuner benytter frivillige vælgere som valgtilforordnede i mindre eller større omfang. Pladserne som valgstyrerformand og valgstyrere besættes af de politiske partier.

Der annonceres på kommunernes hjemmeside og på facebook og tilmeldingen foregår via en formular på hjemmesiden eller håndtering via Valghalla.

Frederikssund, Slagelse og Frederiksberg Kommuner giver mulighed for holdopdeling i lange og korte vagter. I Ringsted og Roskilde Kommuner tilbydes der i udgangspunktet ikke holdopdeling, dog kan politikerne opdele vagter mod at de selv finder en til at tage den anden halvdel af vagten. I Holbæk tilbydes kun holdopdeling ved KV/RV. Øvrige valg er der ingen holdopdeling. I Odsherred og Odense tilbydes ikke holdopdeling.

Samtidigt skal det påpeges, at Kalundborg Kommunes honorering af de valgtilforordnede ligge i den lave ende sammenlignet med andre kommuner.

Honoreringen i de adspurgte kommuner ligger typisk på 3 – 4 diæter for en hel dag og 2 diæter for en halv dag.

Elementer i en ny model for rekruttering af valgtilforordnede

Muligheder for at rekruttere på nye måder

En model kunne være, at den nuværende praksis med, at de politiske partier rekrutterer valgtilforordnede fastholdes, men at der suppleres med borgere, som rekrutteres direkte via kommunens hjemmeside. Denne model kendes i mange andre kommuner.

Dette kunne håndteres ved, at partierne beholder forrang til at stille med det antal tilforordnede, som de har mulighed for, og at de resterende pladser tildeles borgere, som har udvist interesse eksempelvis ved at have ladet sig registrere via kommunens hjemmeside.

Denne model vil give partierne en kortere deadline end i dag for indmelding, idet administrationen skal have den nødvendige tid til at varetage en god dialog med de borgere, som tildeles de resterende pladser, sådan at det sikres, at alle valgtilforordnede er oplyst om opgaver og forpligtelser.

Borgere, som ønsker at blive valgtilforordnede, skal overholde de gældende regler (+18 år, dansk statsborger, have bopæl i kommunen, og ikke være umyndiggjort). Desuden kan kommunalbestyrelsen beslutte, at man ønsker at give fortrinsstilling til pladserne til eksempelvis unge vælgere. Det kunne være målgruppen 18-25 år. Dette kunne ske ud fra en målsætning om at styrke den demokratiske dannelse blandt yngre vælgere.

Mulighed for både lange og kortere vagter som valgtilforordnet

Hvis hensynet til ønsket om flere kortere vagter som valgtilforordnet skal imødekommes, skal det ske i balance med behovet for kontinuitet gennem hele processen. En model kunne være, at et mindre antal af pladserne udbydes som kortere vagter.

På de små valgsteder kan 1 ud af 6-8 vagter opdeles i to.

På de større valgsteder kan 3 af de 9-12 vagter opdeles i to.

Vagterne kunne deles, sådan at første vagt er kl. 7-16, og næste vagt er fra 15.30 til optællingens afslutning. Dermed sikres tid til overlevering af opgaver og viden, og der sikres friske folk til de timer, som typisk er travlest på valgstederne.

For valgstyrrerformand og valgstyrere er det et krav, at de skal være til stede på valgstedet hele dagen og underskrive afstemningsbogen efter endt optælling. Der kan derfor ikke etableres holdopdeling for disse. Der kan derfor kun etableres holdopdeling for de valgtilforordnede.

Honorering

På baggrund af honoreringsniveauet i andre kommuner foreslås en ændret honorering, sådan at en hel dag honoreres med tre eller fire diæter (svarende til 1.380 kr. eller 1.840 kr. i 2026), og at en halv dag honoreres med to diæter (svarende til 920 kr. i 2026).

Der var ved seneste valg brug for 144 valgtilforordnede. Dermed var udgiften til valgtilforordnede på i alt 132.480 kr. Med ovenstående forslag vil disse udgifter stige med op til 132.489 kr.

Det vurderes, at hvis det nuværende niveau for honorering fastholdes, vil vilkårene for at rekruttere valgtilforordnede ikke forbedres.